

Decyzja
Prezydium KK
nr 31/24

ws. opinii o projekcie Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2009/38/WE w zakresie ustanawiania i działania europejskich rad zakładowych oraz skutecznego egzekwowania prawa do ponadnarodowego informowania i konsultacji

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” z zadowoleniem wita projekt Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2009/38/WE w zakresie ustanawiania i działania europejskich rad zakładowych oraz skutecznego egzekwowania prawa do ponadnarodowego informowania i konsultacji (COM(2024) 14 final, dalej: dyrektywa). Jest to ważny krok w kierunku wzmocnienia ram informowania i konsultacji w przedsiębiorstwach ponadnarodowych o zasięgu wspólnotowym. Przedstawiony projekt dyrektywy odpowiada w znacznej części na nasze postulaty, które zawarte są w Stanowisku Prezydium KK nr 2/22 z dnia 14 kwietnia 2022 r. ws. potrzeby pilnych zmian prawa UE w odniesieniu do instytucji europejskich rad zakładowych (ERZ).

Ta pozytywna ocena dotyczy w szczególności następujących elementów:

- Doprecyzowanie pojęcia sprawy o charakterze ponadnarodowym.
- Zapewnienie terminowych i merytorycznych konsultacji - członkowie europejskich rad zakładowych powinni uzyskać uzasadnioną odpowiedź na swoją opinię przed podjęciem przez zarząd spółki decyzji w sprawach ponadnarodowych.
- Doprecyzowanie, że wydatki związane z negocjacjami, które ponosi centralne kierownictwo, obejmują uzasadnione koszty specjalnych zespołów negocjacyjnych dotyczące pomocy prawnej, reprezentacji i postępowań.
- Wskazanie, że kierownictwo przedsiębiorstwa musi przedstawić konkretne uzasadnienie za każdym razem, gdy poufność podawana jest jako powód ograniczenia dalszej wymiany informacji lub nieujawniania informacji dotyczących kwestii ponadnarodowych.
- Zadbanie o to, by europejskie rady zakładowe dysponowały zdolnościami niezbędnymi do wykonywania swoich zadań: w umowach ustanawiających europejskie rady zakładowe

należy określać przydzielone zasoby finansowe i materialne, na przykład w odniesieniu do ekspertów, kosztów prawnych i szkoleń.

- Położenie większego nacisku na państwa członkowskie w obszarze konieczności wprowadzenia skutecznych, odstrasżających i proporcjonalnych sankcji w celu egzekwowania przepisów dyrektywy; jest to kwestia kluczowa, a problem ten widoczny jest w polskim porządku prawnym – ze względu na wysokość grzywnien które może stosować Państwowa Inspekcja Pracy, które są nieznaczną dolegliwością dla dużych podmiotów gospodarczych jakimi są korporacje ponadnarodowe.
- Propozycja zwiększenia na podstawie przepisów dodatkowych (załącznik nr 1) minimalnej obligatoryjnej liczby spotkań ERZ, a także wzmocnienia prawa ERZ do zapewnienia udziału w ich pracach ekspertów związkowych.

Z polskiej perspektywy istotna jest propozycja zakończenia możliwości funkcjonowania ciał informacyjno-konsultacyjnych o standardach niezgodnych z dyrektywą ERZ, które powstały w tzw. okresie przejściowym do roku 1996 (proponowana likwidacja art. 14 dyrektywy 2009/38/WE). Przedstawiciele pracowników z państw Europy Środkowo-Wschodniej, w tym Polski niejednokrotnie napotykali problemy o charakterze dyskryminacyjnym, w postaci niemodyfikowania zasad reprezentacji w tego typu ciałach w odniesieniu do struktury geograficznej korporacji ponadnarodowych po rozszerzeniu UE, a co za tym idzie ograniczania lub wręcz uniemożliwiania desygnowania przedstawicieli z naszego regionu zgodnie z prawem krajowym. Zwracamy zarazem uwagę na potrzebę wypracowania rozwiązań umożliwiających płynne uzyskiwanie przez te ciała statusu europejskiej rady zakładowej zgodnego z nową dyrektywą. (czyli zagwarantowanie procesu informowania i konsultowania w sposób nieprzerwany).

W ocenie Prezydium KK projekt dyrektywy powinien być uzupełniony o dostosowanie do nowych realiów ekonomicznych definicji „przedsiębiorstwa sprawującego kontrolę” (art. 3 ust. 1 obecnie obowiązującej dyrektywy 2009/38/WE) co nie zostało ujęte w propozycji Komisji. Definicja ta powinna obejmować także świadczenie usług poprzez umowy franczyzowe i licencyjne, gdyż jest to coraz powszechniejsza forma rozprzestrzeniania swej aktywności przez korporacje ponadnarodowe operujące na obszarze UE (w szczególności w branży gastronomicznej czy hotelarskiej).

Podkreślamy, że wzmocnienie instytucji ERZ jest szczególnie istotne z perspektywy naszego kraju w sytuacji nieistnienia sektorowego poziomu rokowań zbiorowych, mogącego zapewnić równowagę między interesami rodzimych i zagranicznych przedsiębiorców. Mając to na względzie NSZZ „Solidarność” oczekuje od polskiego rządu i polskich

europarlamentarzystów działań na rzecz przyspieszenia procesu legislacyjnego nad planowaną dyrektywą.

Zwracamy także uwagę, że wiele ERZ stanowi od kilkunastu lat platformy do zawierania ponadnarodowych porozumień ramowych (TCA) wywierających wpływ także na pracowników polskich filii korporacji ponadnarodowych. W ocenie NSZZ „Solidarność” oznacza to potrzebę poszukiwania na poziomie UE możliwości wypracowania ram prawnych dla tego typu porozumień.

Gdańsk, 23 lutego 2024 r.

Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”

PRZEWODNICZĄCY
KK NSZZ „Solidarność”
Piotr Duda